

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	8 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 30 bani.			

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Metgher 8.

Moartea Arhiducelui Francisc Ferdinand.

Pe acest timp, când în lăuntru Monarhiei para-graful 14 domnește ca semn al imposibilității unei vieți constituționale normale, pe acest timp de raporturi nehotărâte în politica externă, când dușmanii Austriei fac tot posibilul pentru a-i scădea prestigiul și puterea, când în Balcani, certele din Albania pot lesne da prilej la turburări internaționale cari ar pune Austria din nou la grea încercare, pe acest timp Impărăția noastră n'a fost cruțată nici de acea lovitură îngrozitoare care i-a răpit una din cele mai de samă forțe și una din cele mai îndreptățite nădejdi într'un viitor mai bun, Arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului căzând jertfă, împreună cu grațioasa-i soție, ducesa Sofia de Hohenberg, unui atentat nemernic, care i-a curmat zilele în floarea vârstei.

In aceeași zi, Duminică în 28 Iunie, vestea despre crunta fărădelege dela Saraiievo s'a răspândit în tot cuprinsul Monarhiei, împlând de jale adâncă inimile tuturor cetățenilor și provocând o indignare generală împotriva bandei de ucigași ce a pus la cale

acea fărădelege și de dispreț față de acea nație barbară și ingrată, în mijlocul căreia s'au aflat atât de numeroși criminali, dar nu s'a aflat, din cei mulți, cum s'a arătat pe urmă, cari aveau știre despre complot, nimene care să fi încercat a zădărnici planul infernal.

În primul moment, toată lumea și-a dat sama cât de mare este pierderea ce-o îndură Impărăția și ce personalitate de valoare dispăre din rândul celor mai sus puși cari conduc destinele Austriei.

Arhiducele Francisc Ferdinand, deprins din tinerețe, printr'o educație aproape spartanică, la viață regulată și activă, înzestrat cu o inteligență rară și o memorie puțin obișnuită; devenind după moartea lui Rudolf, principele de coroană, moștenitor al tronului, a fost inițiat de vreme în toate cunoștințele militare și civile, trebuincioase unui viitor monarc și ajunsese astfel un strateg foarte priceput și om de stat bine orientat. Adăogând la cunoștințele câștigate o plăcere personală pentru armată și, în privința politică, idei proprii, liberale, el era predestinat să aducă Austria la înflorire nouă, făcând să dispară unele dintre diferitele neamuri ce o constituie; căci e cunoscut că gândul lui a fost să acorde naționalităților autonomie națională, emancipând popoarele mai mici de sub hegemonia celor mari și dând astfel Impărăției un caracter federativ. De aceea, către Arhiducele Francisc Ferdinand se îndreptau, cu încredere și iubire, nădejdele tuturor, mai ales însă ale națiunilor ce nu și-au putut încă realiza aspirațiunile lor naționale, aspirații zădărnicate până acuma de piedicile ce le opun alte națiuni mai puternice sau privilegiate. Și aceste nădejdi erau din cele mai legitime, cunoscut fiind caracterul hotărât al decedatului Arhiduce. Dară Francisc Ferdinand nu a fost numai omul viitorului, care promite, ci el și-a dovedit calitățile superioare prin activitatea sa, arătându-se ca inspector general al armatei și marinei, și ca confident și sfătuitor al Impăratului, un factor valoros în viața statului și un sprijin real al acestuia.

Și această personalitate neprețuită a trebuit să fie victima unei fapte mișești a agitație sârbești descreerate, pentruca, prin ținuta eroică a Arhiducelui, care după primul atentat, a refuzat măsuri de precauțiune mai severe, să înțelegem mai bine câtă virtute a fost în acel bărbat, să înțelegem mai bine cât am pierdut, și pentruca durerea noastră să fie cu atât mai mare. Dar bărbăția și curajul dovedit de Francisc Ferdinand va

trezi și aprinde alte virtuți cari, dacă vor fi lipsite de conducerea lui înțeleaptă, se vor însufleți de exemplul lui nobil și vor fi, în timp de primejdie, scut neînvins patriei . . .

Dar dacă cetățenii Austriei regretă și plâng moartea prematură, moartea de martir al datoriei a aceluia ce avea să le fie împărat, orice inimă simțitoare e cuprinsă de jale și durere în fața acestei tragedii care a răpit, deodată, în câteva clipe, unor copii în vârstă fragedă, tată și mamă, și înduioșate simpatii petrec acea păreche ilustră care, după ce din cauza unor prejudiții medievale, a luptat pentru a ajunge la fericirea dorită, după ce a petrecut zile de senină căsnicie, s'a sfârșit împreună, cum poate și-o fi dorit, ca două ființe visătoare, romantice, care nu înțeleg cum ar putea trăi una fără alta . . .

Românii din Bucovina, ca și cei din Transilvania, plâng, împreună cu toată împărăția, lovitura atât de grea ce a suferit-o aceasta. Ei se asociază la doliul general și ar voi să ușureze durerea de care e încercat iubitul lor Împărat, dar ei sunt adânc zguduiți și de pierderea unui binevoitor al lor care avea să le fie ocrotitor și era să le ajute, ca drepturile lor să triumfeze. Amintirea Lui, le va rămânea vecinic neștearsă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Silințele Rutenilor de a desființa pe Români.

Ciudată tactică observă conducătorii ucrainilor față de justele pretensiuni ale Românilor. Pe de o parte arată, pe terenul bisericesc de bună oară, că ei sunt aceia ce suferă, ei sunt cei desconsiderați și nedreptățiți, pe când Românii ar fi aceia ce au stăpânirea în mână, și cari pretinsa lor egemonie pe terenul bisericesc ar folosi-o spre împilarea marelor gloate rutenești, spre robirea lor națională etc. Astfel glăsuiește memorandumul preoțimii rutene din 14 Maiu a. c. și în acelaș fel glăsuiesc totdeauna și foile ucraine. Preoții români, cum zice minciunosul memorandum, nu voiesc să ieie în samă nici cea mai însemnată majoritate a Rutenilor în comunele mixte, pe când „ucrainii consideră și disparentele minorități ale Românilor în satele mixte“. Să arătăm deci cu câteva exemple cât de obiectiv și cât de binevoitor se poartă ucrainii față de Români în comunele mixte. Să începem cu unul din cele mai recente cazuri. În Stănești-de-jos pe Ceremuș 60 de capi de familie (răzeși și funcționari) au cerut prin petiție dela venerabilul consistor ca din când în când să li se liturgisească pe românește. Consistoriul

a aprobat cererea petențiilor și a dat poroncă preotului de acolo să se acomodeze în săvârșirea cultului dumnezeesc cererii răzeșilor. Cât colo ce să vezi? Sosește la Consistor, prin guvern, o altă scrisoare care caută să dovedească contrariul, că adevărat la Stănești nu sunt defel Români și că prin urmare nici cultul dumnezeesc nu trebuie săvârșit câtuși de puțin pe românește. Fiind scrisoarea a doua anonimă, pecând cea dintâi era întărită prin iscăliturile a 60 de capi de familie, se trece la ordinea zilei peste aceasta. Dar cel ce a înaintat-o, un învățător ucrain din Stănești, nu se dă în vis, ci înaintază altă cerere de felul acesta cerând nulificarea hotărârii consistoriului, și în sfârșit trimite și o a treia cerere. În cea din urmă deveni intrigantul învățător de tot arogant afirmând că în Stănești-de-jos pe Ceremuș toți credincioșii sunt ucraini, Români nu sunt defel și cei ce vor să fie Români și să asculte liturgia românească ducă-se la România pentru că în Stănești nu e loc pentru dânșii. Și spre marea mirare a Consistoriului toate cele 60 de iscălituri ce se aflau pe petiția care cerea liturgia românească se aflau și pe actul acesta care cerea tocmai contrariul. Consistoriul căpătând iarăș prin guvern actul acesta care cerea grabnica rezolvire a cererii arogante ucraine, era cât pe ce să revie asupra hotărârii dintâi, când deodată se prezintă la Cernăuți o deputațiune de 5 inși în numele Românilor insistând asupra cererii dintâi și afirmând sus și tare că ucrainii au pus numele lor pe petiția plăsmuită de învățătorul ucrain fără știrea lor și că ei cer pedepsirea aceluia ce i-a iscălit fără știrea și fără voia lor. Consistoriul acuma a înțeles că ucrainii în **mod hotesc** se folosesc de numele cinstit al oamenilor pentru a zugruma drepturile Românilor și a făcut raport către guvern despre cele întâmplate, cerând o anchetare a afacerii și pedepsirea intrigantului. Acesta e un caz de bunăvoința Rutenilor față de Români.

Al doilea caz e cel dela Hliboca cu 601 suflete populație românească. Mai bine de a 6-a parte a populației ortodoxe de-acolo a cerut deasemenea înainte de doi ani liturgie românească în măsură de tot modestă, în ori și ce caz mai modestă decum i s'ar cuveni conform numărului. Ucrainii auzind de aceasta îndată s'au pus luntre și punte ca să zădărnicească împlinirea cererii, iscălită de 200 de gospodari cinstiți. Și aici a fost un învățător ucrain, un uniat venit mai an-antârț din Galiția, care a înaintat către Consistor un act obraznic în care se nega totul din cele ce se cerea în petiția credincioșilor români. Aceeaș tactică ca și la Stănești, tactica negării nerușinate, tactica afirmărilor tendențioase și a denaturării

stărilor faprice. Și atunci se afirma, ca acuma la Stănești, că în Hliboca nu există nici un Român și prin urmare nu trebuie ca consistoriul să admită de a se săvârși nici o singură rugăciune în românește. Paralel cu acțiunea aceasta întreprinsă de uniații ucraini din Hliboca, pentru a salva ortodoxismul de acolo, fu dezvoltată o acțiune de terorism, o acțiune de suspiciuni și amenințări față de preoții de acolo, îndeosebi față de cooperatorul Reguș. Odată, tot la îndemnul învățătorului ucrain, fură sparte și fereștile la casa cooperatoriului Reguș și după ce chiar și vestitul Spenul a făcut o interpelație în parlament, folosind chiar textul plin de amenințări și înjurii la adresa Românilor din „Narodnei Holos” îndreptat contra celor ce cereau liturgie românească, a rămas totuș să se facă pe placul petenților români care nu cereau decât un drept al lor, drept la care n'are să se amestice nici parlamentul și nici nimene altul.

Și la Jadova cum a fost? Tot cu terorizări și amenințări. Doar n'au uitat cetitorii acea scrisoare de amenințare adresată de haidamahii ucraini, parohului Scraba în care se zice pe scurt că moartea îl așteaptă, că moartea îl va surprinde pe neașteptate dacă va cuteza să spună numai un cuvânt în biserică românește.

Ei acuma ce zic cinstiții făuritori ai memorandumului de bunăvoința ucrainilor în comunele mixte față de minoritățile românești? Bunăvoința aceasta există numai pe hârtie, de fața lumii, de fapt însă se dezvoltă un terorism nemai auzit contra Românilor. Dar vom servi și cu alte date.

Școalele noastre particulare.

La sfârșitul anului școlar s'a putut constata cu deosebită satisfacție că școalele noastre particulare progresează și dau rezultate tot mai bune. La clasificare cele mai multe școale au dat rezultate bune, o samă foarte bune dacă nu chiar excelente. Sunt puține și cu rezultate cam slăbuțe, dar numai pe acolo, de regulă, unde învățătorii nu au fost la culmea chemării lor, unde învățătorul credea a fi făcut destul dacă se prezinta regulat la școală sau poate nici aceasta, și la prima fiecărei luni încasa salariul său. Cu oameni de aceștia nația se vede că nu va face ispravă, spre bucuria noastră însă de aceștia sunt puțini. Cei mai mulți învățători se dedică chemării lor cu mare zel și cu multă trageră de inimă așa că rezultatele ce obțin cu elevii lor, întrec adesea așteptările celui mai

pretențios pedagog. Câte din școalele noastre nu s'ar putea pune alături de cele mai de frunte școale publice!

Dacă facem bilanțul general pe anul școlar 1913/14 vom afla că cheltuielile ce le are societatea pentru cultură și literatură română cu școalele particulare aduc fructe bune și că chestia școlară numai în modul acesta, adică cu ajutoriul acestor fel de școale, se poate rezolvi în favorul nostru. De aceea se cuvine să dăm toată atenția școalelor particulare și să le sprijinim din răspuțeri. Cu măhnire trebuie să spunem că contribuțiile la „fondul școlar“ al societății pentru cultură slăbesc și nu dau acel rezultat care s'a putut aștepta dela început și care condiționează susținerea școalelor particulare deschise. Și astăzi încă solvește un număr oarecare de porsoane cu o punctualitate de laudat contribuțiile la fondul școlar la care s'au obligat, dar e mult mai mare numărul acelor care s'au mulțămīt a semna oarecari sume la fondul școlar, fără să poarte grijă ca să împlinească sumele făgăduite. Trebuie să observăm însă că chestiile naționale nu se pot susține cu făgăduinți, fie ele cât de frumoase. Progresul neamului pretinde muncă, stăruință și jertfe. Dacă știe omul să se entusiasmeze, să se încălzească pentru o anumită chestiune, trebuie să aibă atâta voință firmă și atâta tragere de inimă să deie obolul său pentru realizarea ei. Decât să întrerupi lucrul început, mai bine nu-l începeai defel.

„Societatea pentru cultură și literatură“ e hotărâtă să susție în marginile mijloacelor sale școalele particulare pe care le-a deschis și susținut până acuma. Trebuie să constatăm însă că cu fiecare an sporesc cheltuielile, pentru că o școală de o clasă trebuie lărgită după un an la două, alta de două sau trei, trebuie lărgită la 3 sau 4 clase. Cu sporirea claselor însă cresc și cheltuielile. De unde să iei însă plusul necesar, dacă societatea pentru scopul acesta poate să deie numai sume anumite care nu cresc, nu se amplifică cu fiecare an ce trece. Și fondul școlar în loc să crească dă îndărăpt din — nu zicem indolența, dar prea puțina tragere de inimă a publicului. Și să ne dăm bine sama: Ca să progreseze școalele particulare trebuie fondul școlar alimentat din ce în ce mai mult, dealtcum societatea nu va fi în stare a corespunde necesităților timpului. Și rușinea și paguba nu va fi a societății ci a întreg neamului românesc din Bucovina, dacă o chestie atât de însemnată cum e chestia școlară de care atârână viitoriul nostru, nu va putea fi susținută după trebuință și conform nevoilor ce se arată pretutindene. În loc să avem 30—40 de școale particulare, noi avem abia 14! Să arătăm că măcar pe aceste le putem susține cum se cade.

Fuga fraților Gerowski.

— Sau Ucrainii în slujba statului. —

Frații Alexie și George Gerowski, cunoscuți filoruși și propagandiști ai țarismului moscălesc între Rutenii din Bucovina, Galiția și Ungaria, cum s'a constatat în procesul de înaltă trădare în Sighetul-Marmației și apoi în urmă și în procesul din Lemberg, fură arestați înainte de Crăciun și ținuți în închisoare preventivă la Cernăuți. După 5 luni, adecă de Dumineca mare pe la 12 ciasuri de amiazi, au părăsit amândoi frații închisoarea lor ajutați de sergentul major al străjerilor Nicolai Nepit și așezându-se frumos într'un automobil au pornit-o în fuga mare până la Dobronăuț de unde, prin pădure, au luat-o frumusețel la sănătoasa pe teritoriul Rusiei. Procesul de înaltă trădare ce se intentase Gerowskenilor avea să fie pertractat cu vr'o trei luni mai târziu, dar prin fuga lor totul s'a zădărnicit.

Că Rusia, în interesul căreia lucrau Gerowskenii, li-o fi procurat acestora banii necesari pentru a li înlesni scăparea, asta se înțelege de sine, dar acuma vine întrebarea: poate cineva scăpa așa de ușor din zidurile unei închisori, bine străjuita din toate părțile? Au banii atât de mare putere că slujbașii, de dragul argintului, așa de ușor calcă jurământul și-și vând stăpânul care îi nutrește? Mult s'a scris despre fuga Gerowskenilor și în tot chipul s'au comentat cauzele care au înlesnit această fugă, dar adevărata cauză nu s'a atins. Ba că închisorile nu sunt destul de „moderne“, ba că una, ba că alta. Noi credem însă că, fiind străjuitorii criminalului în majoritate ucraini, oamenii aceștia nu numai că s'au lăcomit la bani, dar aveau convingerea că fac o faptă bună ajutând pe indivizi de-ai lor de a scăpa din nevoie, mai ales că crima acestora era de-a fi luptat tocmai pentru un ideal de care se vor fi încălzit și străjuitorii dela acel Nepit care a și pornit cu protejații săi în „sfânta Rusie“ până la cei mai mărunți care au rămas în urmă și capătă pedeapsa convenită pentru fapta lor, sau, după concepția lor, vor suferi pentru cauza „sfântă“ a idealului lor. Și din acest punct de vedere trebuie considerate împrejurările care au facilitat scăparea Gerowskenilor. Căci numai din punct de vedere național putem înțelege cum de s'a produs o armonie între servitorii ce stau în prepus de a fi contribuit la scăparea criminalilor. Cu o seară înainte au cinstit toți în sănătatea colegului lor Nepit pentru ca a doua zi unul, Kauba, care avea cheile dela celulele fraților Gerowski, abia la 4 ciasuri după masă să-și aducă aminte că el

li-a dat drumul deținuților săi la 11 demineată și cari după 5 ore încă nu s'au întors. Tot așa au putut să i-se întunece ochii și străjuitorului dela poartă pentru ca la amiazi, Duminecă, când nu se fac pertractări, să nu-i pară suspectă ieșirea duor domni prin portalul principal. Pe neașteptate aflăm că un al patrulea ucrain, pe care îl muștra cugetul, își făcu sama cu un glonte din pușca sa de serviciu. Simțul național se vede că a fost mai puternic la slujitorii ucraini ai criminalului decât simțul de datorință și de răspundere înaintea autorității căreia i-au jurat credință.

Dar nu e întâiaș dată că un slujbaș ucrain se compromite în serviciul statului. Mai am avut prilejul să vedem în anul trecut de paști, pe un sergent de poliție, ucrain din suburbiul Manasterisca, prins când comitea furturi prin cele prăvălii din oraș chiar în uniformă sa de polițaiu. Al doilea e Seniuc, acel agent secret al poliției care fu condamnat pentru spionaj în favorul Rusiei, un altul, Bendak, fost slujbaș la Comitetul țării, care acum trei ani făcea spionaj în Bucovina. Apoi vin la rând: Zapotoțchi student la gimnaziul II de stat din Cernăuți, și Leontina Karpiuk, fata unui slujbaș al prefecturii din Storojineț, arestată înainte de câteva zile pentru spionaj, toate aceste fapte ne dovedesc îndestul mentalitatea și sinceritatea ucrainilor față de stat, așa că cuvintele ce le-a adresat gazeta lui Wassilko „Bukowiner Post“ partidului național-românesc pentru a-i trage la îndoială patriotismul său, se potrivesc de minune chiar la funcționarii ucraini. Putem afirma pe temeiul faptelor lor că aceștia sunt: „Herren, die des Kaisers Rock tragen, von der österreichischen Regierung Gehalte beziehen, und um beides nicht zu verlieren, Patriotismus heucheln, aber im Herzen Undank gegen ihren Brotgeber tragend einen gewissen von ihnen heißersehten Augenblick nicht erwarten können“. — (Buk. Post).

Dar și față de dinastie arată ucrainii prea puțin respect pentru că am văzut adese învățători ucraini acuzați pentru leză-majestate. Chiar și un fecior al fostului inspector școlar de țară Omelian Popowicz, învățător în provincă, a trebuit să deie sama în fața judecătorului pentru vorbele „parșeva corona“ adresate Coroanei. Iakiw Moszuk, un cantonier dela calea ferată din Ceahor, fu arestat în zilele din urmă pentru că afla vorbe de aprobare pentru asasinii moștenitorului de tron, Arhiducele Francisc-Ferdinand și ai soției acestuia.

Ucrainii lucră pe întrecute contra intereselor statului și ale dinastiei și dacă autoritățile până astăzi nu știu încă lucrul acesta, provine de acolo, că nici unul dintre dâșii nu va descoperi pot-

logăriile celuiilalt. Chiar și adlatul rutean al procuraturii din Cernaui trece cu vedere adese lucruri care la noi nici odată n'ar scăpa neconfiscate.

Sistemul autorităților de a aplica în serviciile statului orice lepadătură din Galiția fie la guvern, fie la tribunal, fie la căile ferate, acest sistem care căpătuește în Bucovina pe orice vântură-țară din Galiția, Moravia, Bohemia pe când Românii băștinași sunt siliți să emigreze la America în căutarea ocupației și a pâinii de toate zilele, acel sistem s'a răzbunat amarnic cu prilejul evadării Gerowskenilor și se va răsbuna și pe viitor.

Faptele unor „Români vrednici“

De un timp încoace redactorii „Foi Poporului“ duc luptă desperată și prea puțin cinstită contra partidului naționalist. Polemica lor n'are la baza sa motive cu care ar putea dovedi că naționaliștii sunt sau răi patrioți sau Români cari își vând neamul, ci toată polemica e isvorâtă din ură neîmpăcată de partid și e motivată cu suspiciuni ordinare care nu aduc nimic concret la iveală. Polemica aceasta e cu atât mai josnică și cu atât mai condamabilă că se folosește de acuze și suspiciuni iscodite de presa ucraină. Astfel gazetarii dela „Foaia Poporului“, ceva mai înainte, aveau năravul de a lauda pe Ruteni și a înjosi pe Români, astăzi e chiar li ajută străinilor, în prima linie Rutenilor, de a combate partidul naționalist, și folosesc la rândul lor armele înveninate de ucraini pentru a le îndrepta contra acelorași Români cu cari nu se învoiesc. Și e cinstit și cu cale lucrul acesta? Servi-va el oare la înălțarea și întărirea Românilor în genere, sau rădica-va la cinste și mărire măcar pe acei ce au prins năravul unui lucru atât de scârbos, atât de josnic? Și Rutenii au două partide politice care nu se învoiesc și se combat chiar cu înverșunare, uneori, dară atâta josnicie n'am văzut încă în taberile rutene, ca una, de bună oară cea a lui Wasilkö sau cea a lui Stocki, să deie în mâna Românilor o armă de a lovi în partidul rutean contrar. Cel puțin în jurnalele lor nu s'a pomenit încă un atare lucru. Partidele rutene se combat între olaltă, dar pentru aceea dușmănia lor față de români nu slăbește, ci din contra ele caută să-și arete destoinicia chiar în combaterea Românilor. În privința aceasta ele urmăresc aceiaș țintă. Românii dela „partidul țărănesc“ însă urmăresc într'adevăr o politică și o tactică cum nu s'a pomenit nici la cel mai decăzut popor de pe

fume. Ei au făcut cărdășie cu partidul rutean al lui Wassilko, căutând să vie cu ajutorul Rutenilor la putere. Pecând Rutenilor o atare legătură li este foarte priincioasă și de folos, pentrucă cu ajutorul „românilor democrați“ ei reușesc în genere să slăbească pe Români și să-și facă mendrele lor, vra să zică servesc cauza lor națională întărind stăpânirea ucraină pe pământul românesc din strămoși ai Bucovinei. Români democrați urmărind proate ambiții personale contribuie la înglodarea neamului din care zic că fac parte. Am pomenit nu odată de ajutorul ce cei dela „partidul țărănesc“ îl dau Rutenilor pentru combaterea Românilor, acumă să arătăm ce arme otrăvite împrumută democrații pentru a lovi în cei dela „Viața Nouă“ și în partidul naționalist.

În No. 19 ex 1914 din organul tovrășiei politice — partidul țărănesc — „Foaia Poporului“ articolul de fond poartă titlul de: „Asmuțători fătarnici“. Articolul începe cu reproducerea unui pasaj al jurnalului „Bukowiner Post“ scris de ovrei din Galiția la comanda lui Coco Wassilko și îndreptat contra Românilor — celor dela partidul naționalist bine înțeles — pentrucă „democrații“ fiind slugi credincioase ale Rutenilor sunt numiți de jurnalistica ucraină „români buni și obiectivi“. Ba într'un număr gazeta „Nowa Bukowena“ îi ia deadreptul în scut pe domni Onciul și Chisanovici față de „Viața Nouă“ care să-i fi numit „trădători“ pentrucă aceștia scriu în interesul Rușilor și în dauna Românilor.

Iată și pasajul reproduș ca motto de „Foaia Poporului“ din „Bukowiner Post“ în nemțește și pus în fruntea articolului prim și trăduș pe la mijlocul acestui articol precum urmează:

„Un singur lucru numai trebuie să li se spuie pe față domnilor din partidul național. Incomparabil mai presuș stă caracterul unui Gerowski, care pentru convingerea sa — fie ea cât de urgisită din punct de vedere al statului austriac și al națiunei rutene — stă astăzi în închisoare, decât al unor domni, cari poartă haina împărătească, primesc Iefuri dela guvernul austriac și ca să nu piardă nici una nici alta simulează patriotism, așteptând, ca mulțamită pentru pânea ce li se dă, cu nerăbdare un oarecare moment care are să li vie“. („Foaia Pop.“ No. 19 ex 1914).

Mai se reproduce un calificativ din jurnalul ovreesc numit, acel de „o hordă de calomnatori și denunțianți obraznici“ la adresa acelorăș Români pentru a încheia că „încercările unor indivizi de pânura lui Grămadă, Lițu et cons. de-a învenina sufletul poporului nostru cu niște tendințe procurate și plătite de Rusia trebuie respinșe cu toată energia.

(A se vedea privitor la afirmația din urmă „Nowa Bukowena“ No. 13 din 1914).

În revista „Wahrheit“ No. 164, scrisă de marele și „des-interesatul“ român Chisanovici, „cunoscător de 3 ani al limbii românești“ după chiar afirmarea-i proprie, articolul: „Nach der Mordtat in Sarajewo (Ausblicke auf die Bukowiner Politik)“ semnat de M. Chisanovici începe deasemenea cu un pasaj din „Bukowiner Post“ al ovreului galițian Steckel, îndreptat contra „naționaliștilor radicali“. Câtă schimbare la omul acesta! Din „aprigul luptător“ contra tot ce e ovreesc n'a rămas decât un becisnic care a ajuns în stadiul de a avea trebuință de produsele spiritului ovreesc pentru înfrumusețarea produselor spiritului său propriu.

Înțelegem pe deplin îndreptățirea criticei, fie cât de severă, dar numai dacă e și justă. A scrie însă de „încercările unor indivizi de a învenina sufletul poporului nostru cu niște tendinți procurate și plătite de Rusia“ fără a dovedi că „încercările“ acestor indivizi sunt în adevăr în stare „a învenina sufletul poporului“ și că aceste „tendințe“ sunt de fapt „procurate și plătite de Rusia“, o critică, zicem, făcută cu fraze împrumutate din jurnale străine, e în adevăr un metod specific al celor dela „Foaia Pop.“, și în special al d-lui Chisanovici, de a face critică.

Deci dară, fiindcă cei dela „Foaia Poporului“ și „Wahrheit“ nu au singuri minte destulă și motive îndeajuns, trebuie să alerge la jurnalele ovrești și rutene ca să împrumute dela aceștia mijloace de combatere a contrariilor lor politici. Să smuncești bota din mâna fratelui tău pentru a lovi pe un dușman sau vecin neplăcut ar fi un mod firesc de apărare, dar să împrumuți dela vecinul tău ciomagul cu care să te năpustești asupra fratelui tău ca să-l nimecești pentrucă nu te înțelegi cu dânsul, asta e un lucru foarte nechibzuit și foarte stricăcios, pentrucă vecinul pe care îl ajuți azi, mâne sau poimâne, cu acelaș ciomag cu care l-ai lovit pe frate, va avea puțința să te nimecească și pe tine și să cuprindă mai întâiu moșia fratelui și apoi chiar și a ta proprie.

Iată care lucru îl scapă din vedere în becisnicia lor, cei dela „partidul țărănesc“, servind ambiția lor proastă și ura lor necum-pătată. Ei, în orice caz, prin procedura lor, aduc mare daună poporului românesc, dar cu aceasta, credem, că mai întâiu își fac singuri capătul. Pentrucă atari fapte cari duc la nimicirea neamului nu sunt fapte de români, ci ale unor indivizi nemernici, care atâta vreme vor fi tolerați în viața obștească până poporul nu va înțelege isprăvile acestor „Români vrednici“.

Un ucrain condamnat pentru spionaj.

(Un agitator electoral al lui Coco Wassilko).

În 18 Iunie s'a judecat la tribunalul din Cernăuți procesul de spionaj al detectivului Poliției din Cernăuți Vladimir Seniuk. Încă în Martie al anului curent fu prins detectivul Seniuk din Nouă-Suliță că stă în slujba Moscalului, făcând pe lângă slujba sa de detectiv austriac și pe spionul Rusiei, pe plată bună bine înțeles. Cât timp a făcut acest Seniuk pe spionul rusesc și ce documente o fi dat moscalilor dela noi de aici din Bucovina, aceasta nu se știe și nici tribunalul n'a putut să afle lucrul acesta, dar atâta s'a dovedit că Seniuk de fapt a fost spion moscălesc, că a stat în relațiuni de corespondență cu oameni din Nouă-Suliță rusască, că făcea adese preumblări peste graniță supt pretext că caută pe hoții fugiți din Austria, preumblări de care știau autoritățile polițienești ale noastre, pe lângă altele făcute în taină cu ajutorul unui certificat eliberat de autoritățile moscălești. Corespondența din Rusia o primia Seniuk prin mijlocirea unei tinere evreice Fani Ioinovici. Atât Seniuk cât și mijlocitoarea Ioinovici fură aflați vinovați de-a fi făcut slujbă de spionaj în Bucovina în favorul Rusiei. Drept aceea tribunalul i-a condamnat pe amândoi vinovații la închisoare grea. Seniuk are să-și ispășască vina în criminal prin decurs de 2 ani și evreica Ioinovici are să steie 6 luni închisă.

Cazul spionului Seniuk, ca atare, merită o atențiune întrucât privește siguranța statului, dară pe de altă parte el trebuie considerat și de aceea pentru că spionul în chestie ca om plătit de stat îi face slujbă pe bani și altui stat și anume aceluia unde strălucesc nu numai rublele, dar unde îl trăgea și simpatia. Căci acesta nu e cel dintâiu caz unde un ucrain înclină spre țara moscalului nu numai cu gândul ci și cu fapta. Agentul Seniuk însă n'a fost numai un organ al statului, dar și persoană de încredere al șefului politic ucrain care se gerează ca apărător al Austriei față de imperiul Rusiei. Acest om care îi făcea slujbă de agent electoral lui Coco Wassilko nu se poate dar să nu fie un ucrain veritabil. Ucrainii, ca totdeauna, vor căuta și de astădată să se lepede de Seniuk precum s'au lepadat și de alții în momentul ce aceștia nu mai au fost în stare să aducă slujbă cauzei lor sau au fost prinși cu ruble, care de altfel le priesc la toți cât timp nu află nime de ele.

Dar după Seniuk vine și un alt spion ucrain de care de geaba ar încerca Rutenii să arete că nu e al lor. E vorba de studentul

gimnazial Zapotocki care chiar a crescut în internatul ucrain (Bursa Fedkowicza), care e crescut cu mijloacele ucraine și în spiritul ucrain, de care am vorbit în numărul trecut.

Ne vine să ne întrebăm acuma ce deosebire s'ar putea face între moscofilii Gerowski-Zurkanowicz etc. ale căror societăți și institute de cultură fură desființate de autoritățile austriace din pricina icoanelor moscălești atârinate de pereți, și între ucrainii cari să feresc să atârne chipurile moscălești de pereți, dar cu atât mai bine știu să-i sălășuiască în inimile lor. Unii declară pe față că sunt aderenți ai moscalului, cei din urmă strigă în gura mare că sunt buni patrioți austriaci, însă cântând „Sce ne umerla ucraina“ și „Ne piora“ lucră în taină pentru moscal (vezi Seniuk-Zapotocki). De altfel și unii și alții bat drumul netezit de rublele rusești. Moscofilii pierd terenul de supt picioare grație muncii „patriotice“ a lui Coco Wassilko, bine remunerată din fondurile de dispoziție ale guvernului, iar numărul și puterea celor de felul ăstor mai noi spioni descoperiți încă nu este cunoscut. Că ei nu vor fi singurii aderenți ai țarismului rusesc putem vedea de acolo că fuga fraților Gerowski a fost înlesnită de alți ucraini îmbrăcați în uniformă împărătească. ~~BDarC~~ despre aceștia vorbim în alt articol.

Documente.

Hotarnica Ivancăuțului din 1732.*)

Copie. — Milostive și luminate Doamne, să fii Mărieta să-nătoas. Facem știre Mării tale că niau vinit luminată poroncă Mării tale să mergem la sat la Ivancăuți la țanutu: Cernăuțului să alegem să să hotărăm toat satu, să să-l împărțăm pe frați; ce după luminată poroncă Mării tale am mersu și am strănsu pe toați răzeșii ce au aut moșie acolo într'acest sat, și într'acest chip s'au măsurat toat satu. Începându-să a să măsură din hotaru Oșahlbului drept pe mijloac, pe unde sau pus și pietre, de s'au împărțat bătrânii pe frați, păr în hotaru Stăuceniloar încă sau pus piatră noo la mijloac hotarul, și s'au aflat măsurătoare pe mijloac peste toat noozăci (și) unul de odgoane să trii zăci și doai de stănjăn, să odgonul câte de trii zăci să patru de stănjăn, și stănjănul de oapt palme, și s'au împărțat toat satu pe opt bătrâni anume precum arată mai gioas; ....

*) Din colecția de documente a d-lui T. V. Stefanelli, consilier aulic și membru al Academiei Române.

Sau ales să sau vinit noo otgone și patru stânjan un bătrân anume alui Grigoraș Paholcei, care acel bătrân să numește Cozma cu frații lui săn lui Petran și lui Grigorașco Paholcii, îi iaste danie dela răpousatu Calistru Episcop de Rădăuți, fiind văr premare, să Sfinție sa părintele Calistru au răscumpărat dela Niculai Armanu, ficioar lui Ivan Armanul, nemesnic de tãrgul Seretului, să la acel Arman au foast zãlojãtã de Drace, ce au foast staroste la Cernãuți, să Dracii i-au fost cumpãrãturã dela Ionașco să dela frate sãu Ștefan, ficioru lui Pelipouscãii, drept o sutã și doo zãci de lei; . . .

Așãjdere s'au ales, și sau vinit noo otgoane să patru stânjan un bătrân ce să numește Alexii cu frații lui săn Petran, și acest bătrân să împartã în trii părți pe frați, parte Alexii o țane Enășeștii, și Buțureștii, și Berenceștiloar, și Gavril Greci cu frații lui, iarã altã parte dentracest bătrân, alui Țantã zet Petran, cumnat Alexii, o țane Gavril Goian, și Licperdești, și Albotoae, și Murguliasã, și cu frații loar, iarã al triele parte toat dentra acest bătrân, parte lui Drãghici zet Petran, cumnat Alexii, o țane Țura să cumnatu sãu Mintici, și cu ficiorii Drãghindoi, acești toț nepoț, să strãnepoți lui Petran; . . .

Așãjdere sau ales să sau vinit noo otgone și patru stânjan un bătrân care să numește Anton Visternicel, cu frații lui, ficiorii Cozmii, acest bătrân să împarte în doo părți, giuãtate de bătrân, țane Țura și cumnatu sãu Minteci, și cu Drãghindoe, care aceasta giuãtate de bătrân loar le iaste cumpãrãturã, dela moșu sãu Drãghici, zet lui Petran, și dela Anton Visternicel ficiori Cozmii, iarã giuãtate de bătrân iaste alui Ioan ficioru lui Lucavețchii să cu frații lui, care le iaste cumpãrãturã dela moșu loar, dela Costãn să dela Dumitrasco Puh, care au cumpãrat dela Fãdora sorã lui Anton Visternicel, fata Cozmii, cu ispisoac dela Gașpar Voevod 148 de ani; . . .

Așãjdere sau ales să sau vinit noo otgone, să patru stânjan un bătrân ce să numește Stanca, fata Nastii cu frații ei, și acest bătrân să împarte în doo părți, giuãtate de bătrân il țane Țura, și cumnatu sãu Mintici, care această giuãtate de bătrân le iaste lor cumpãrãturã, Țurii, dela Mihașco socru sãu, și Mihașco socru sãu, au cumpãrat dela vãru sãu, Mihașco Machidon, iarã Mintici au răscumpãrat dela Toader Țantã, care la acel Toader Țantã au fost zãlojãtã dela Grigorii Machidon, și acelor Machidonești să lui Țantã liau foast cumpãrãturã dela Stanca fata Nastii, — iarã giuãtate de acest bătrân iaste alui Gauril Goian, și a Licperdeștilor să cu frații loar, care o au dela moșu loar Țantã, acești patru bătrân să

numește parte Ivancăuceniloar giuătate de sat; iară alții patru bătrâni ce să numește parte Jadoveniloar, așajdere sau ales șă sau vinit, trii spre zece odgone și patru stânjâni un bătrân, ce să numește Ioan Țăcșă, cu frații lui, ficiori Sofiichii, și sau adaoas patru odgone mai mult decât în bătrânul Ivancăuțaloar, trii odgone sau dat pentru scădere locului, fiind mai îngust șă cu ceretei, loac netrebnic de hrana, iară un odgon sau dat pentru imașu Jadoveneiloar, despre sălește, de sus fiindu mai mic decât imașu Ivancăuțalor den gioas, și acest bătrân să înpartă pe frați, precum arată, o a patra parte den bătrân, șă o giuătate den a patra parte o țane Țura, care o are și depe socru Mihașco sãn Drăghici, iară lui Drăghici iau foast cumpărătură dela Goian și dela Țăcșă, iară a patra parte este alui Mintici, care îi iaste și lui Mintici depe socră sa Dochița soră lui Mihașco, și într'aceasta a patra parte este șă o cumpărătură ceau răscumpărat Minteci dela Toder Țântă, care iau foast cumpărătură dela Machidoan, — iară a patra parte și giuătate den a patra parte o țane Isac Vlad și cu Pentelei Coce ginere său care, acea a patra parte șă giuătate den a patra parte au cumpărat dela Sanda Draghindoae fata lui Vasăli Drăghici, fiind loar moșie de baștină, și vândută de Goian lui Drăci, însă dând samă Isac Vlad că are giuătate de bătrân răscumpărat dela Drăghindoae ce el îș va căuta cu Drăghindoae; --

Așajdere sau ales și sau vinit trii spre zece otgone șă patru stânjân un bătrân ce să numește Ilinca cu frații ei fata Fetchii cu patru otgone ce sau dat mai mult decât în bătrânul Ivancăuțaloar trii odgone iarăș pentru scădere locului fiind mai îngust și cu ceretei, loac netrebnic de hrana, șă un odgoan sau socotit la imașu Jadovenilor, de sus de sălește, fiind mai mic decât imașu Ivancăuceniloar, și acest bătrân sau vinit Țurii și lui Mintici și ficioreloar Sandii Drăghindooi, fetii lui Vasăle Drăghici cu frații lor, care le iaste de pe strămoșu său, Drăghici Aprodul, ce au cumpărat dela Costecico, și acel Costecico au dat samă ei cum să fie niam Ilinchii, fete Fetchii, pe care au șă ispisoac dela Dabija Voevod; ....

Așajdere sau ales șă sau vinit patru spre zece odgone șă giuătate un bătrân ce să numește Drașan cu frații ei, ficiori Elenii, patru odgone, și trii spre zece stânjân sau dat mai mult pentru scădere locului, fiind mai mult mai îngust, și iarăș mai mult loac cu ceretei, loac netrebnic de hrana, și cu un odgon ce sau socotit iarăș la imașu Jadovenii despre sălește de sus, fiind mai mic decât imașu Ivancăuțaloar, și acest bătrân să împarte pe fraț cum arată, o a patra parte de bătrân este alui Todășai și alui Prodan și alui

Ioan, și Axanii ce o țâne Isac Vlad, și cu frații loar toați ficiorii Mărienii, feti Frățienii, iară o a patra parte de bătrân este alui Ghiorghii și a Sandului și a Mării și Aniții cu frații loar, toți ficiorii Nastasăii, fetii Odochii, și această a patra parte este zălojată la Ioan Pisariu, fecioru lui Vlad, iară răscumpărându-o iarăș și stăpăni-o, iară giământate de bătrân este a Enășăsteloar și a Buțu-reștilor, și a Verenceșteloar, și alui Gavril Greci, cu ficiorii a Buceceștilor cu toți frații loar, toți strănepoți Agafii preutesăi, cei zăce Grianca fata lui Dragsan;.....

Așăjdere sau ales și sau vinit patru spre zece odgone și giământate un bătrân ce să numește Luca, cu frații lui ficiorii Marășchii, cu patru odgone și trii sprezece stănjăn ce sau dat mai mult pentru scădere locului, fiindu mult mai îngust, și cu un odgon ce sau socotit la imașu Jadovenilor despre săliște de sus, fiind mai mic decât imașul Ivancăuceniloar, și acest bătrân să împarte în trii părți, o parte este alui Ioan Taboră, și cu frații lui, și cu frații lui Grigorii Taboră, nepoat Nastasăii fetii lui Crăciun, și cu ficiorii lui Costantin, și cu ficiorii Sofronii, soră lui Costantin, nepoat lui Nicolai ficioru lui Crăciun, — iară altă parte este alui Ghiorghii și an Paraschii, și a vărului său lui Nicolai, ficioru Hilipescăi, și cu soră sa Vasălca nepoți lui Hilip ficiorii Luchii, — iară a trie parte, toat dintra acest bătrân, iaste a Sămachii și cu frații lui, și alui Mihail Capșa, cu frații lui ficiorii Antămii, aceștii toți strănepoți Luchii, ficiorii Marășchii; — și sau închiet și acești patru bătrân ce să număsc parte Jadovenilor, și acești opt bătrân sau împărțit câmpu cel mare, × lovăsc din apa Soviții la dial păr în hotaru Coțmaneloar, și a Davidăuțaloar, precum arată hotar precum sau pus și pietre pe mijloc, iară cui iar păre cu strămbu den frați, despre capătu hotarului săș măsură despre apa Soviții, și den dial despre Coțmani, și despre Davădăuții;.....

Împărțală imașului a Ivancăuțului de gioas, precum arată mai gioas pe patru bătrân, sau ales și sau vinit patru odgone și giământate un bătrân ce să numește Stanca cu frații ei fata Nastii precum arată la împărțală câmpului celui mare, și sau început măsurătoare lui den apa Soviții drept la dial pe mijloc și sau pus acolo și hotar de piatră, cu doo odgone ce sau dat mai mult decât în doai bătrân, ce sau vinit pe podiș, — iarăș sau ales și sau vinit cinci odgone un bătrân ce să numește Anton Visterniceț, cu frații lui ficiorii Cozmii, cu trii odgone ce sau dat mai mult, fiindu loac mai proast cu ceretei, fiind loac mai proast netrebnic de hrana;.....

Și iarăș sau ales și sau vinit doo odgone șă giuătate un bătrân ce șă numește Alexa cu frații lui șăn Petran, fiind loac curat șă bun de hrana, dicăt la cii doai bătrân depe costa, — și iarăș sau ales șă sau vinit un bătrân ce șă numește a Cozmii cu frații lui șăn Paraschii, fiindu loac curat șă bun de hrana il țane Grigoraș Paholce, care acest bătrân sau numit lui Pilipovschii, și șă încep acești bătrân de merg den vatra satului, pân în hotaru Oșăhlibului;

Osăbit sau măsurat și imașu cel de sus, ce șă numește parte Jadovenilor pe patru bătrân, ce sau împărțăt păr în hotaru Havri-leștilor, și sau vinit câte trii odgone șă giuătate de bătrân, despre pădure sau vinit lui Ioan Țăcșă, cu frații lui șăn Sofichii și dela Țăcșă sau vinit bătrănu Ilinchii cu frații ei fata Fetchii, și despre Ilinca bătrănelui Dragșan șă cu frații lui ficiori Ilinchii, — și iarăș șă încep bătrănel Luchii cu frații lui șăn Marășchii, păr în Soviță...

Așăjdere sau măsurat șă sau împărțăt șă sălește drept pe mijloac pe opt bătrân, șă sau vinit de bătrân câte doo odgone fără doai stânjăn, și fără doo palme, și sau început den parte de sus șă sau început stălpu Luchii cu frații lui șăn Marășchii, al doele pe den gioas este stălpu Ilinchii, cu frații ei fata Fetchii, al triele este stălpu Dragșan cu frații lui ficiori Ilinchii, șă alătore cu acesta este stălpu Țăcșii, cu frații lui, ficiori Sofiichii și alătore cu acesta este stălpu lui Anton Vesternicel cu frații lui ficiori Cozmii și alătore cu acesta este stălpul Stanchii cu frații ei fata Nastii, și alătore cu acesta este stălpu Alexii cu frații lui ficiori lui Petran și pe den gioas iaste stălpu Cozmii cu frații lui șău Marășchii de lature săliștii, și acestoar patru bătrân de gios li sau dat doo odgone din imașul Ivancăuțelor, în lung despre piatră Oroșeneloar, iară lungu bătrănelor mergu din apa Sovițai păr în hotar peste pădure, și șo ar stăpăni cineș apa și pădure împotrivă bătrănelor săi, și fiește care bătrân cum șănt numiți niamurile în câmpi așe o ar țane și în sălește, această facem știre Mării tale șă fii Mării ta șănatos, robu Mării tale, —

Costantin Sălion, biv vel Medelnicer, staroste de Cernăuți.

— Let 7240 (= 1732) August 29.

În dosul documentului cetim: „1. Stălpul Pelipovschii are 310 stânjăn; 2. Stălpul Petran are 310 st.; 3. Stălpul Anton are 310 st.; 4. Stălpul Stanca are 310 st.; 5. Stălpul Țăcșă are 446 st.; 6. Stălpul Ilinca are 446 st.; 7. Stălpul Dragșan are 493 st.; 8. Stălpul Luca are 493 st.“

O mărturie.*)

Noi mai gios iscăliții din vatra Câmpulungului Moldovenesc dat-am această adivărată scrisoare noastră la cinstita c. c. giudecătorie ținutului Sucevii: pentru Ionița Olariul de aici, în pricina ce are cu diiaconul Toader Corlățanul. Noi încredințăm că în anul trecut cându au fost vornic aici Simion Papuc, cu scrisoare arătutului vornic au adus diiaconul un slujitoriu dela cinstita giudecătorie, pe Ion Tamburagiul, ca să împliniască și după poroncă au mersu slujitoriu înpreună cu Papuc vornicul și au fost și Ioniță Crăciunescu, fruntaș, de față, rânduit, Ioniță Birău bătrân și Ștefan Mireuțoiul, fiindu rânduit și au prețuluit 3 boi mari 2 giuncanți gonitori. Fi(înd de față) toți s'au prețuluit drept acei bani ce au ară(tat) diiaconul Corlățanul 200 de lei și i s'au dat în mână și dintracui pricină s'au prăpădit nu știm. Iară astă toamnă cându au venit Ștefan Grosul, slujitoriu, nu știm ce au plinit, dumnilui știe, iară ce dintăi plinire știm adivărat, precum mai sus am arătat osăbit, mai încredințăm că ace moșie nu este alui ce este imaș sătescu. Și de acmu înaintea nu să dă nici diiaconului nici unue, a satului este. Și înștiințăm cinstita giudecătorie, iară zăcuția au plătit Ion Olariul la cel dintăi slujitor Ion Tamburagiul cum și la al doile Ștefan Grosul astă toamnă.

Câmpulungul în 28 Fev. 1795.

+ eu Ioniță sin Gligori a popii. + eu Petre, brat.
+ eu Alecsandru Lehaci, megieș, am fost față. Și eu
Toader Diiacon, megieș, am fost față cu vornicul Papucu
cându s'au prețuluit.

Congresul învățătorilor români.

În zilele de 7 și 8 Iunie (de Rusalii) a avut loc, în Suceava, o manifestație culturală românească de cea mai mare însemnătate: primul congres al învățătorimii române din Bucovina. Însemnătatea acestui congres consistă întâiu în faptul că învățătorii români, fără de „colegii“ lor de altă naționalitate, s'au adunat pentru a discuta interesele școalei române și ale învățătorilor români, al doilea în eliminarea din discuție a intereselor materiale, ceea ce a dat congresului o notă pur culturală și națională, dovedind

*) În posesia d-lui Dr. Temistocle Bocancea, avocat.

învățătorii români, prin aceasta, că sunt capabili de un nobil idealism și înțeleg pe deplin necesitatea educației naționale și în fine, a fost congresul acesta însemnat și prin aceea, că a fost vizitat de o mulțime de învățători din România (între aceștia novelistul Ciocărlan) și de reprezentanți din Ardeal (inspectorul Școalelor gr. or. Dr. Onisifor Ghibu și profesorul Iuliu Maior), astfel că această manifestare culturală a căpătat, încâtva, un caracter românesc general, cuprinzând ea și elemente ce sunt afară de hotarele Bucovinei.

Chestiile desvoltate de diferiți oratori în conferințe sau puse, în urma unui raport cetit, la discuție, dovedesc că curentul național și-o concepție despre chemarea măreață a învățătorului, clară și serioasă se afirmă din ce în ce mai mult. Nu vom insista asupra detaliilor, căci pentru a da o idee în ce direcție s'a discutat, ajunge să amintim subiectele discursurilor ținute: „Desvoltarea școlii primare în Bucovina“ (prof. Dr. I. Nistor), „Educația învățătorilor“ (D. m. Moldovan), „Naționalismul în Școala româna“ (Rotică), „Școala și viața dela țară“ (inspector Dr. Onisifor Ghibu), „Activitatea extra școlară“ (superiorul Cosmiuc), „Organizarea învățătorimii“ (Gavrilescu). L. Reținem însă ca un rezultat îmbucurător al curentului nou, tendința accentuată de mai mulți oratori, de-a face din școala poporală un factor puternic în viața poporului, luminător și îndrumător nu numai pentru tineret, dară prin îndemn, sfat și exemplu, și pentru toți sătenii. De sigur, ideile de aceste, precum și simț național, au existat la învățătorime și înainte vreme, însă nu erau exprimate și răspândite ca un crez general care, pe urma experienței și mai ales a entuziasmului unora, să devie o normă pentru toți. Emancipându se, însă, învățătorimea de organizația internațională, și creându-și asociații districtuale, naționale întrunite pe urmă într'o asociație centrală (cea a corpului didactic român), ea a ajuns repede să-și cucerească inimile învățătorilor români, punându-i în serviciul principiului național în școală și în activitatea lor extra școlară. Până a organiza congresul de care e vorba s'a publicat, de-asemeni ca o etapă în progresul învățătorimii. Revista „Școala“, care și-a afirmat acum importanța și valoarea. Văzând această înăintare treptată, avem bună speranță că îndemnul ce învățătorimea română le-a primit la Congres vor da roade bune ceea ce dorim din inimă.

Cu prilejul acesta însă, având gândul la toți, să nu uităm și de acela al cărui merit, în cea mai mare parte, este progresul ce

l-a realizat învățătorimea. Am numit pe dl. G. Tofan, a cărui activitate ca redactor al revistelor „Junimea literară” și „Școala”, ca organizator al cursurilor de vară dela Candreni etc. e bine-cunoscută, și care acum, ca președinte al „Asociației corpului didactic român”, a știut, trecând peste multe piedici, (ce i-sau pus chiar de prietenii lui politici), a organizat primul congres al învățătorilor români din Bucovina. D-sa a și deschis și a prezidat acea memorabilă adunare, a cărei bună reușită n'a putut-o altera contragitația democrată, care, negând necesitatea unui congres cultural și agitând pentru un congres politic, s'a dovedit din nou dușmană ideii naționale și chiar dușmană progresului stării învățătorești.

Tânărul viteaz.

(Poveste.)

Era odată un om sărac, care avea trei feciori, dintre cari doi însurați, iar cel dea-al treilea, care era și cel mai mic, neînsurat. Omul acesta avea, pe lângă curtea și casa sa, încă o curte, în altă parte a satului unde locuia, și era semănată cu luțernă, singurul nutreț al cailor micuți ce-i avea. Cum se făcea, cum se dregea, că, atunci când vara luțerna creștea mai frumos, de-ți era mai mare dragul s'o privești, și când bietul om se pregătia ca în ziua următoare s'o cosească, chiar în noaptea aceia i se cosia nu știu de cine.

Într'o vară, feciorii hotărâra ca noaptea s'o păzească pentru a prinde pe cei ce li fură iarba din curte. Deci plecară cei doi mai mari, pregătiți bine pentru pază. Acolo, peste noapte ei adormiră, și, venind niște oameni cu caii, păscură iarba, și apoi plecară. Când se deșteptă, văzură iarba păscută. Cine, cine, nu se știe nimic. După o săptămână, când iarba se făcu iarăși mare, feciorii ziseră tatălui lor:

— Tată, ne ducem să păzim iarăși iarba, nu cumva vom prinde pe aceia cari ni-o tot strică.

Cel mai mic zise și el:

— Tată, mă duc și eu cu alde neica.

-- Fugi, mă, de aici! Ce să păzești tu! Nu cumva i'i vedea tocmai tu!

— Mă duc, măcar să stau și eu cu ei.

Tatăl nu voi să-l lase, și frații cei doi plecară la pază. Dimineața se văzură iarăși înșelați.

— Nu e treaba bună, — ziceau ei.

Vine a treia sau a patra săptămână. Acum fratele cel mai mic nu se lăsă nici în ruptul capului, și se duse și el cu frații lui. De felul lor, și cum Dumnezeu împodobește de cele mai multe ori pe cei mici, fie cu duhul, fie cu alte însușiri, iată că-i trăsni copilului în cap să-și facă vre-un fel de jucărie, numai și numai să nu-l prindă somnul peste noapte. Planul pentru o așa indeletnicire din acea noapte, iată că și-l pune în practică. Dar, cu timpul, văzând că nu e de glumă și de-odată va trebui să-l fure somnul. Frații lui fiind adormiți de mult, merse la poartă, legă o sfoară de laturea porții care face cercul împrejur străjerului, aduse sfoara până acolo unde trebuia să șadă el și legă de capătul acesta un ghimpe pe care trebuia să-l ție în mână toată noaptea ca, orice deschidere s'ar face la poartă, sfoara să fie smuncită, iar ghimpele să-l înțepe și să-l trezească.

Zis și făcut. Pe la miezul nopții, ca de obicei, veniă acei trei oameni, să-și pască acolo caii lor cei frumoși. Traseră poarta, și sfoara, întinzându-se, deșteptă copilul. El se sculă și văzu totul. Lăsă pe oameni să intre înlăuntru cu caii, și, după ce scoase căpestrele din capetele lor, porni cu pași înceți spre ei.

Oamenii, văzându-se prinși, trebuiră să bstea, Cneavând încotro. Acum trebuiau deșteptați și ceilalți frați și să pornească apoi cu oamenii acasă, de unde a doua zi să-i ducă la Primărie. Nu se făcu tocmai așa. Călăreții rugară pe copil să nu facă nicio mișcare, și mai bine să se liniștească, pentru că-i vor da căpestrele cailor. care, la orice nevoie, la orice cerere, îl vor putea ajuta. Băiatul luă căpestrele și se duse de se culcă, iar călăreții, după ce săturară caii, ieșiră pe unde au mai ieșit. Dimineața, văzură iarba călcată și 'n mare parte mâncată. Se mirară, se năcăjiră și porniră iarăși către casă. Acasă, tatăl zise celui mai mic :

— I-ai văzut mă? i-ai prins? Ziceai c'o să faci treabă dacă te-ți duce!

Copilul nu zise nimic; el merse de-și tupilă căpestrele în podul grajdului, și apoi întră în bordeiu.

* * *

Se duse vestea că Împăratul are o fiică de măritat și că o va încredința aceluia ce, de la o înălțime hotărîită, din agerimea și fuga calului, va putea ridica dtr'odată coroana de pe capul prințesei. Vestea aceasta fu așa de mare, încât toată lumea de toată mâna alerga la castelul Împăratului, unii intrând în joc, alții numai privind. Intăia încercare trebuia să se dea în Dumineca ce avea să vie.

Veni Dumineca, și tatăl cu feciorii de care v'am povestit până aici, se duse și ei numai ca să privească și să vadă pe acel care va izbuti să ea pe fata Împăratului.

— Tată, merg și eu, zise cel mai mic.

— Fugi, mă, de aici! Acolo o să vină lume multă și o să te calce cu caii și cu trăsurile.

Apoi plecară.

Băiatul își aduse aminte de căpestrele din pod, merse la ele, apucă pe cel mai mic, și calul căpăstrului, care era de douăsprezece puteri, îndată i se arătă.

— Ce poruncești, stăpâne?

— Să mergem lafata Împăratului: chiar de nu m'aș încerca să ieu coroana, vreau cel puțin să văd și eu ce-i pe acolo.

Băiatul se spală și se îmbracă precum îi plăcea lui, se urcă pe calul măreț și porni. În câteva clipe era acolo, unde lumea sta adunată și inima lui îndreptată. Aici, toți cei cari priviau, stăteau de-o parte, iar cei cari voiau să aibă de soție pe fata Împăratului, de altă parte. El văzu de la început cum merg lucrurile, și la urmă căută a încerca și el. Ce vă inchipuiți! Nu era privit el cât era calul! Fugarul se aruncă apoi cu atâta măiestrie, că era cât p'aci s'apuce coroana. Lumea rămase uimită de curagiul frumosului băiat. Numai câteva palme l-au depărtat pe băiat de coroana prințesei, și, din zborul calului, el fu acasă.

La întâia încercare, când nu li se dădea voie să zboare decât o singură dată, nimeni nu putu câștiga. În Dumineca a doua se făcu tot așa. Și de data asta plecară frații și tatăl băiatului, fără a-l lua și pe el. După ce aceștia plecară, copilul se duse din nou la căpestre și luă pe un altul. Calul cu optsprezece puteri i se infățișă.

— Ce poruncești, stăpâne?

— Să mergem la curtea Împăratului. Inimosul și mărețul cal îl duse numai decât acolo. Copilul mânui căpăstrul atât de bine, și calul se răpezi atât de frumos, că niciunul de până aici nu făcuse așa săritură. Lumea rămase uimită de vioiciunea și inima copilului. O singură palmă mai fu până la coroană, și copilul plecă iarăși acasă. După ce ajunse aici, dădu drumul calului, și după puțin timp veni și tatăl cu frații băiatului.

— Ce fu acolo, tată?

— Hei, fu! Uite așa și așa . . . Dar nu știu cine o fi fost copilul acela așa de frumos și inimos, care s'a înălțat atât de sus . . .

Veni Dumineca a treia : și de data asta plecară tatăl și cu cei doi frați, iar pe cel mic îl lăsară iarăși acasă. Aceasta era a treia și cea din urmă încercare, și, dacă nici acum nu izbutia nimeni să-ia coroana de pe capul prințesei, apoi ea trebuia să rămâie nemăritată.

După ce ceilalți ai casei plecară, băiatul nostru se duse la frâul al treilea, care era galben și mai frumos decât celelalte. Îl apucă într'o mână și-l scutură puțin ; calul se înfățișă înaintea lui :

— Ce dorești, stăpâne ?

— Să mă duci la Curtea Împăratului.

Îmbrăcat frumos ca niciodată, se urcă mândru pe calul cu 24 de puteri, care într'o clipă îl duse la Curtea cu pricina. Toți cei ce au fost înaintea lui au încercat, dar, ca și în cele două Dumineci d'înainte, nu-și putură ajunge scopul ; când veni rândul băiatului, calul cel mare și frumos îl ridică, pot zice, mai sus decât locul unde era prințesa. Ajuns la dânsa iea coroana, o sărută și la rândul ei prințesa pune inelul în degetul viitorului ei soț, și, într'o clipă, viteazul se făcu acasă.

Toți ceilalți acum muriau de năcaz pe tânărul viteaz : cine însă putea ține ochii la el, și cine-l putea ajunge ? Toți se minunau de avântul, inima și dibăcia tânărului.

După un timp, prințesa și Împăratul, doritori de a vedea pe tânăr, trimeseră oamenii lor spre a căuta și aduce pe soțul tinerei domnițe. Merșeră ei din oraș în oraș, din sat în sat, din cătun în cătun și din cămin în cămin, până ce, la cel din urmă om dintr'o așezare, într'un bordeiu mic și dărăpănat, găsiră pe tânărul care ridicase coroana, luase inelul, și pe care tânăr nici ai casei nu-l cunoșteau.

— Tu ești, mă ?, zise tatăl copilului.

— Da, eu sunt.

— Cum se poate ! Dar și eu și frații tăi am fost acolo, și nu te-am văzut, mai ales că noi te lăsasem acasă. Se poate ? Ai fost tu, și noi nu te-am cunoscut ?

— Eu am fost, tată, care am luat coroana. Uite-o, și caii miei totdeauna au fost cei mai frumoși și mai măreți dintre toți câți erau acolo. Și, să găcești d' ta de unde am eu caii, nu poți.

Frații băiatului se uitau la el ca și cum nici acum nu s'ar fi încrezut ochilor.

Oamenii Împăratului îl duseră la Curte. Acolo căzu în genunchi înaintea Împăratului și a Împărătesei, li sărută mâinile, apoi Împăratul, ca să se încredințeze de adevăr, ceru să-i arăte coroana. Băiatul pe lângă coroană îi dete și inelul pe care prințesa i-l încredințase când îi luă coroana. Împăratul se bucură mult: atât el, cât și Împărăteasa îl sărutară; îl îmbrăcară în haine scumpe și frumoase, ca pe fiul lor. Tânărul șezu la palat până la vrâsta însurătoarei, când luă în căsătorie pe frumoasa prințesă.

Avură nuntă din cele mai bogate și mai frumoase din câte s'au putut vedea.

Și la care nuntă a fost și aceia care mi-a spus-o mie, — bu-nica.

(Neamul Rom. p. popor).

P. Goicea.

Știri mărunte.

Cătră abonați. În 1 Iunie am trimis onorațiilor noștri abonați înștiințări despre restanțele ce au de solvit la administrația gazetei noastre, rugându-i totodată să binevoiască a ni trimite abonamentele restante. Un număr însemnat de abonați ni-au împlinit rugămintea. Li mulțămim sincer pentru achitarea restanțelor și adresăm rugămintea și celorlalți onorați abonați cari încă n'au răspuns cererii noastre, să facă la fel.

Distincție. D. Alexandru baron Hormuzachi, mareșal al Ducatului Bucovinei, fu distins de Maiestatea Sa prin acordarea „Crucii de Comandor cu steaua“ al Ordinului Francisc-Iosif.

Membru al Academiei Române. În ultima sesiune a Academiei Române din București fu ales cu unanimitate de voturi d. Dr. Sextil Pușcariu membru activ al acestei înalte instituții naționale. D. Pușcariu fu ales și decan al facultății filosofice pe anul 1914/15.

Promovări la gradul de doctor. În timpul din urmă câțiva Români au obținut gradul de doctor. Astfel fură promovați domnii: Constantin Gheorghian, profesor la liceul din Suceava; Dorimedont popovici, deputat și viceprimar al orașului Cernăuți; Longhin Baculinschi, concipist la direcția de finanțe; Aurel Percec și Ovid cav. de Topa, amândoi profesori.

Avansare. D. Dionisie Voronca, controlor superior la casieria orașului Cernăuți, fu avansat în rangul al VIII-lea.

Schimbare de nume. Prea Cuvioșia Sa proistosul sf. Mănăstiri din Suceava, p. ar. igumen Inocentie Stefaniuc și-a schimbat numele — cu învoirea guvernului — în Stefanelli.

Numiri. D-nii Dr. Șandru, Gramatovici și Ciugudeanu au fost numiți funcționari la banca țării. La acelaș institut a fost numit în calitate de vicesecretar de rangul VIII și d. dr. Vasile Marcu, fost secretar la „Federala centralelor raiffeisiene“ din Viena.

Examenе. La facultatea filosofică a universității din Cernăuți au trecut examenеle următorii d-ni: prof. Lițu la limba română ca obiect principal; prof. M. Ieșan la limba latină (principal); Lomicovschi la istorie (principal) și germana ca limbă de instrucție; Percec a trecut rigorosul din istorie; prof. Eusebie de Tudan latina (principal) cu succes foarte bun; Otto Tarnavschi la istorie (principal) cu succes foarte bun; prof. Loghin la latină (principal); Silviu Patraș la fizică și matematici (secundar); prof. Mihai Sbiera la geografie (secundar); Be-reznițchi la limba română.

Au trecut examenul prealabil la filosofie următorii d-ni: Aurel Bădăluță, Ștefan Cantemir, Zaharie Crițan, Emilian Goraș, Ioachim Odadă și Alexandru Rosmeteniuc.

Examenе la teologie. Al doilea examen de stat la facultatea teologică în Cernăuți au dat domnii: Victor Hahon și Erast Hostiuc cu eminentă, iar domnii: George Berariu și Ioan Jauca cu rezultat foarte bun.

Cursurile de vară din Candreni. „Asociația corpului didactic român din Bucovina“ și „Asociația învățătorilor români din Câmpulung“ aranjează și în anul acesta cursuri de vară care se vor face la Dorna-Candreni în decursul vacanțelor. Pe lângă d. George Tofan, președinte al „Asociației corpului didactic“ care e inițiatorul cursurilor și care va ținea mai multe conferințe literare, vor mai face cursuri: d. Dr. Iancu I. Nistor, profesor universitar, despre „Istoria Bucovinei“ și „Instrucțiunea civică cu capitole din istoria Austriei“ și d. Dr. Eugen Botezat, docent, va ținea conferințe din domeniul științelor naturale. Se vor aranja mai multe excursiuni.

Nu uitați de școala reală. Școala reală gr. or. în Cernăuți, care în anul trecut și-a serbat jubileul de 50 ani de existență, începe să se bucure de ceva mai mare atenție la populația noastră de la țară, căci în anul trecut și în cel curent nu-

mărul elevilor de confesiunea ortodoxă a sporit ceva. Dar aceasta încă nu ajunge pentru a-i asigura caracterul confesional, căci tot se mai primesc și copii de alte confesii ca să fie completă o clasă. Apelăm la acei părinți cari au de gând să-și trimită copiii la o școală mijlocie să-i înscrie numai la școala reală unde, mai ales pentru cei sermani, înlesnirile sunt foarte mari. Copii capătă toate cărțile și apoi adese recvisite etc. Și apoi, noi Românii din toată Bucovina să nu fim în stare a umplea o singură clasă la școala reală? E drept că examenele de primire se fac în limba germană pecând la școalele primare se învață mai mult românește, dar nu s'ar putea pregăti un băet doi din fiecare sat pentru primire la această școală care atâta timp trebuie să rămână nemțască cât numărul copiilor de Români nu va fi destul de mare pentru a o putea face românească, cum e prevăzut în uricul de fondare. Acuma, înainte de vacanțe au dat examenul de primire la școala reală numai 10 copii de români pe lângă 35 de alte neamuri. Credem că în decursul vacanțelor se vor pregăti mai mulți să se înscrie la toamnă. „Societatea pentru cultura și literatura română“ luând în vedere că rămânem de răsul lumii cu frecvența la școala reală, a hotărât ca în decursul vacanțelor să deschidă în Cernăuți un curs de pregătire. Cursul va începe în Iulie și va dura până la Septemvrie. Invățământul se va preda în mod gratuit, pentru susținere însă trebuie părinții să se îngrijască. Cei interesați să se anunțe cât de curând în biroul Societății, Palatul național, între orele 5—7 p. m.

Teatru românesc în Bucovina. Ne-am obicinuit de un rând de ani încoace, cu vizitele, în timpul verii, a trupei teatrale „Petre Liciu“, pe care o așteptăm totdeauna cu mare bucurie și nerăbdare și pe care o petrec, la plecarea ei, mulțămitele noastre vii și simpatiile ce datorim unor frați ce vin să ne deie din bogățiile sufletului lor, pentru a înălța sufletele noastre. E o legătură încâtva statornică ce s'a stabilit între Bucureștii culturii românești și modesta Bucovină care, astfel, ia parte, în măsura ce i-o îngăduie împrejurărilor și sărăcia ei, la progresul ce se afirmă dincolo de hotarul politic ce ne desparte și care, pentru cultura națională, nu e o stavilă.

Și în anul acesta, trupa „Petre Liciu“ a dat în Cernăuți cinci reprezentări și altele câteva în provincie, cu un repertoriu excelent compus din piese naționale „Răzvan și Vidra“ de B. P. Hajdău și „La Turnu Măgurele“ de Alecsandri, una clasică din literatura universală („Hamlet“ de Shakespeare), și altele din repertoriul mo-

dern (traduceri și localizări: „Păpușile“ de P. Wolff, „Deputatul tati“ de T. Aslan, „Telefonul“ de André Lorde, „Năbădăile Cleopatrei“ de Labiche.

În cele dintâu trei piese (Răzvan și Vidra, Hamlet și Păpușile) am avut satisfacția să admirăm măiestria neîntrecută a unui actor care, în interpretarea rolurilor celebre, a fost comparat cu cei dintâi interpreți ai celor mai de samă scene din lume: d. Aristide Demetriade. Și fama ce i-a premers, a fost justificată. În tot timpul reprezentărilor, atenția și interesul publicului au urmat toate gesturile și vorbele lui Demetriade cu o admirație care în Hamlet era o adevărată exaltare.

Ceilalți actori, lăsând pe d. Belcot, pentru care Bucovinenii au o slăbiciune veche, la o parte, s'au achitat în frunte cu d-șoara Ciucurescu, ca și Demetriade un oaspe nou, foarte aplaudat, datorința lor în mod excelent, făcând impresia unei siguranțe desăvârșite și rădicându-se adese la expresii de un adevăr dramatic surprinzător.

O afluență mare a publicului, cât și aplause nesfârșite au răsplătit munca domnilor artiști cari, sperăm, vor fi mulțamiți de noi, precum noi am fost deplin satisfăcuți de prestațiunile lor și precum noi le exprimăm cele mai vii mulțămiri pentru osteneala lor.

Comitetul „Soc. Maz. și Rez.“ roagă pe onoratele persoane care au căpătat liste de colectare de-ale societății și încă nu le-au înapoiat să binevoiască a le trimite cum mai curând la adresa președintelui d-lui deputat și consilier consistorial Dionisie cav. de Bejan, Cernăuți, strada Francisc No. 20.

Adunări generale. „Societatea Mazililor și Rezeșilor bucovineni“ va convoca în satele locuite de răzeși în decursul vacanțelor adunări generale extraordinare, pentru a pune în discuție interesele culturale ale mazililor și răzeșilor și a pune la cale îndrumarea celor mai vitale chestii, precum sunt: afacerile școlare și bisericești. Rezeșii dela țară se vor înștiința la timp despre aceste adunări generale extraordinare care societatea e obligată să le ție pe baza statutelor sale.

Constituiri. Societatea acad. „Junimea“ aduce la cunoștință, că în ședința ei administrativă-ordinară din 3 Maiu 1914 și-a completat comitetul în modul următor: Președinte: cand. iur. Traian Popovici; vicepreședinte: stud. fil. Vasilică Sauciuc; secretar I: stud. iur. Eusebie Popovici; secretar II: stud. teol. Eugen

Saftu; cassar: stud. iur. Eugen cav. de Reus-Mîrza; controlor: stud. fil. Clăudie Isopescu; bibliotecar: stud. fil. Valeria Nicoară; econom: stud. iur. Ioan Sahleanu. — Preș. com. revizuitcare: stud. iur. Ștefan Văcăreanu.

— Societ. acad. teol. rom. „Academia ortodoxă“ s'a constituit în adunarea generală din 30 Aprilie a. c. în următorul mod: președinte: Ioan Bucevski; vice-preș.: Domițian Spînu; secretar de externe: Ioan Vască; secretar de interne: Vasile Lucan; casier: Andrei Prelipcean; bibliotecar: Ilie Mandiuc; econom: Constantin Moroșan; controlor: Nicolai Lăzăriuc. — Membru fără funcție: Erast Hostiuc.

— La adunarea generală a Societății Meseriașilor Români din Cernăuți și suburbii, ținută la 12 Iulie a. c. s'a constituit comitetul după cum urmează: Preș: Dl. Alex. Ursu friser; vicepreș. I: Dl. George Tofan, prof.; vicepreș. II: Dl. Nicolai Mintencu, ing.; secret. I: Dl. Silvestru Netea, contabil; secretar II: Dl. Teodor Cojocariu, învățător; casar: Dl. Ștefan Voitcu, legător de cărți; controlor: Dl. Dr. Vasile Marcu, secretar la „Banca țării“; bibliotecar: Dl. Dimitrie Diacon, confetar; econom: Dl. Ioan Ursu, friser. Membrii fără funcție: Dni. Modest Scalat, deputat; George Vărtan, croitor; Vasile Olar, comerciant; Vasile Bor, săpător în piatră; Alex. Herbay, comerciant; Alex. Palaghiuc, cismar. Comisia de controlă: Președ. Dl. Dr. Octavian Scalat, avocat; membrii: Dni. Florea Florescu, contabil, Mihai Berariu, contabil. Membri onorari au fost numiți domnii: Dr. Iancu Nistor, prof. univ.; Dr. Sextil Pușcariu, prof. univ. și George Tofan, prof. gimn.

Dar. Societatea „Școala Română“ din Suceava a dăruit școlii particulare române din Comărești-Tișovăț cărți și recvisite școlare, pentru care dar marinos se aduce pe calea aceasta mulțămida cea mai profundă. — Cărțile și recvisitele amintite le-a primit învățătorul școlii române din Comărești-Tișovăț prin Sfinția Sa pâr. George Filievici, care arată un interes viu față de școlile particulare române din districtul Storojinețului, sprijinindu-le după putință, îndemnând și pe alții să le sprijinească.

Rectificare. În mulțămida publică a societății Mazililor și Rezeșilor bucovineni a scăpat din vedere culegătorul numele d-lui consilier aulic și arhimandrit de scaun Eusebie Popovici care a binevoit a trimite societății suma de 10 cor. Rugăm scuză pentru aceasta greșală.

Un ofițer austro-ungar în armata română. „Monitorul oficial“ din București publică un raport al ministerului de războiu român către regele Carol în care e propus pentru avansare la gradul de locotenent sublocotenentul Mircea Popescu dela regimentul 4 de furajori din Budapesta care a fost atașat în 1 Aprilie în armata română. Dela acceptarea lui în regimentul 4 de roșiori — se spune în raport — sublocotenentul Popescu a dovedit că e un eminent ofițer de cavalerie, un călăreț desăvârșit, îndrăzneț dar și precaut și ager. Ca absolvent al institutului militar de călărit și furajori din Schlosshof, s'a distins între colegii săi. Ca instructor e neîntrecut și peste tot e foarte isteț în aplicarea regulamentului pe câmpul de călărit. — Ziarele din București comentând acest raport scriu că această laudă din partea ministerului de războiu român îi aduce cinste armatei austro-ungare.

„Des Deutschen Reiches Schicksalsstunde“. Acesta e titlul unei broșure scrise de locotenent-colonelul i. r. Frobenius, care profetește pentru anul 1915 un războiu al statelor de tripla alianță cu Franța și Rusia. În acest an — spune autorul — va suna ora când se va decide soarta imperiului german. Înaltul ofițer german concludă aceasta din pregătirile cari se fac Franța și Rusia, cari pregătiri, după părerea lui, aproape nu se deosebesc în esență de cele cari se fac numai în vederea unui războiu. E interesant că principele moștenitor al Germaniei a trimis lt.-colonelului Frobenius o telegramă de următorul conținut: „Am cetit cu cel mai viu interes excelenta broșură a D-voastră: „Des Deutschen Reiches Schicksalsstunde“ și doresc ca să fie cât mai răspândită în poporul nostru“.

Dela oficiul de exploatare al căilor ferate. Direcțiunea c. r. a căilor ferate de stat din Viena publică ofertă pentru furnizarea de utensilii de salvare și de unume două tipuri de geamandane cu utensiliile necesare precum și de cutii de pansamente cu conținutul necesar de bandage lesne de întrebuințat în caz de urgență. — Condițiunile detaliate sunt publicate în foaia imperială „Wiener Zeitung“ și în gazetele oficioase din provincă din 20 Iulie 1914 și se pot căpăta la Direcția c. r. a căilor ferate de stat în Viena.

„România Viitoare“, o foaie nouă naționalistă-septămănală, a început să apară în Ploești din 5 Iunie 1914.

„La Tribune Roumaine“ („Tribuna Română“) apare la Paris odată pe lună din Februar a. e. începând.

CONCURS

pentru primirea elevilor în Internatul Francisc Iosif de băeți români în Cernăuți.

Părinții sau episcopii cari vor să-și deie copiii la Internat vor adresa cererile lor până la 10 August st. n. a. c. către comitetul „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina“ prin direcțiunea internatului, Cernăuți, strada Lumea-nouă 24. Cererile vor fi însoțite de actul de botez, de ultimul certificat de școală și de certificatul de paupertate (dacă elevii reflectează la un loc gratuit sau la unul cu cotizația (taxa) redusă). Primirea definitivă va urma după ce elevul va fi fost cercetat în privința sănătății sale de către medicul internatului aflându-se elevul deplin sănătos și după ce părinții, respective episcopii elevilor, vor fi semnat înaintea duor martori declarația relativă la plata regulată a cotizațiilor fixate de comitetul societății.

Cotizațiile sunt: secția I: 50 cor. lunar; secția II: 30 cor. Afară de aceasta se vor primi elevi gratuit. Acei elevi cari au fost acumă în Internat și au avut conduită și medie bună vor fi preferați în condițiuni egale.

Cotizațiile se vor solvi anticipativ la începutul fiecărei luni, fără să se considere vacanțele Paștelor și ale Crăciunului. Fiecare elev va solvi necondiționat la primirea sa în internat 5 cor. 50 bani taxa de intrare și de întreținere. Cererile elevilor rămași în restanță cu plata pe anul trecut nu se vor considera, dacă nu vor fi achitat datoriile lor până la 10 August a. c.

Fiecare elev trebuie să fie înzestrat la primire cu: 6 cămeși de zi și 3 de noapte; 6 ismene; 6 batiste; 3 prosoape; 3 fețe de pernă; 4 cearceafuri (prostiri) dintre cari 2 pentru păier și 2 pentru cergă sau plapomă; 1 oghial sau cergă de lână; 6 părechi ciorapi (colțuni) sau obiele; 1 umbrelă; 2 pepteni (1 des și 1 rar); 1 perie pentru părul capului și 1 pentru haine; 3 perii pentru ghete; 1 perie pentru dinți; o lădiță a cărei înălțime să nu treacă de 32 cm.; săpun, ace și ață albă și neagră; în fine îmbrăcămintea necesară. — Toate aceste lucruri trebuie să fie în stare bună.

În numele comitetului „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina“:

Dionisie cav. de Bejan, preș. societății.
George Ciupărcă, directorul intern.

Să sprijinim comerțul românesc!

Un apel al „Școalei Române“ din Suceava.

Cătră mult onoratul public românesc,
Mult stima ă clientela noastră,
Prea stimate conduceri școlare,

Încheiându-se anul școlar nu putem trece cu vederea că și o mare parte din conducerile școlare românești de aproape și din depărtare este clientela noastră statornică.

De aceea ni permitem a le mulțumi din inimă pentru sprijinul valoros ce ni l-au acordat într'un mod atât de binevotor până acuma.

Librăria „Școala Română“ care dela începutul activității sale a bazat foarte mult nu numai pe sprijinul clientelei din districtul Sucevei (cărui îi mulțumește în primul rând existența ei) ci și pe sprijinul publicului românesc din întreaga Bucovină, vede cu mult regret că o foarte mare parte din publicul românesc mai ales din conducerile școlare românești își procură requisi-tele lor din izvoare străine.

N'ar fi de mirare dacă librăria Școala Română din Suceava n'ar avea posibilitatea să ofere aceleași mărfuri cu aceleași prețuri cum le oferă concurența străină. Din contra ea poate dovedi ori și când și ori și cui că astăzi a ajuns în stare să satisfacă fiecăruia dorințele cele mai pretențioase.

Librăria Școala Română din Suceava având în principiu deviza comerțului solid: să vândă marfa în calitatea cea mai bună și cu un preț cât se poate de moderat, a trebuit firește să intre în relațiuni cu case de comerț de renume mondial cari îi asigură și ei un nume onorific în cultivarea comerțului solid. Ea are deci posibilitatea cum dovedesc aceste șire să ție piept orișicărei concurențe. C mpărătorii ei sunt serviți cu o marfă excelentă și în modul cel mai culant.

Cine dintre onorații cititori a avut ocazia să cumpere h„rtia, tipăriturile, sau requisițele noastre va consimți desigur spuselor noastre cari se bazează pe purul adevăr.

Se poate întâmpla ca unul sau alt articol să nu convie unora din stimați Clienți din motive neclarificate, dar credem că și acest mic neajuns se poate înlătura cu ușurință numai cu amabilitatea reclamantului fără să aiba însă ca urmare: pierderea clientului dorit.

Credem, că ni se va permite să o spunem deschis că numai atunci vom putea fi conștienți de chemarea noastră, dacă și onorata clientela românească va susține cu tărie năzuințele noastre comerciale. Cu cât concursul stim. Cumpărători va fi mai mare cu atât mai mult Librăria Școala Română își va îndeplini cu rigoarea cea mai strictă ordinele primite.

Librăria Școala Română din Suceava primește cu cea mai mare plăcere și mulțumită ori ce reclamațiuni motivate din partea onoratului public adresate direcțiunii acestui institut scrisural și îi asigură că aceste reclamațiuni se vor lua în considerare și nu se vor repeta.

Librăria Școala Română din Suceava e o instituție tânără (11 ani de existență) și stă în mijlocul unor concurenți de o tărie și influență mare și numai sprijinul binevoitor și continuu al tuturor Românilor din toate părțile îi va putea da prilejul să ducă la izbândă programul ei.

N'am dori să ni se atribue reproșul că facem propagandă contra concurenței noastre cu motive naționale fiind că nu e de loc uz comercial și n'are nimic comun cu aspirațiunile noastre. Dar oare n'avem îndreptățirea morală să cerem ca mai întâi de toate să Vă folosiți de întreprinderile românești și numai în urma unor nemulțumiri motivate să treceți la concurența străină? Dacă nu vom fi destul de capabili și expeditivi pentru comerț, dacă nu vom putea oferi aceleași lucruri ca concurența străină, atunci de sigur n'om avea îndrăzneala să rugăm sprijinul Domniei-Voastre.

Ca încheiere trebuie să amintim cu bucurie vădită că și o foarte mare parte a publicului neromănesc cât și o parte din autoritățile și instituturile publice ni dau sprijinul lor foarte valoros, ceea ce dovedește iarăși că suntem la înălțimea cerințelor comerciale și vrednici de sprijin și ori și când îi vom fi mulțumitori și recunoscători.

Cu ocazia anului nou școlar Librăria Școala Română din Suceava va trimite iarăși tuturor Cataloagele și prospectele mărfurilor din depozitul ei și așteaptă cu o vie nerăbdare un concurs cât se poate de mare. Librăria Școala Română din Suceava salută cu mult respect onorata ei Clientelă și îi urează din inimă sănătate și vacanțe plăcute.

7/2 p.